

ŠTEVILO AVTOMOBILOV V GOSPODINJSTVIH Promet

Avtorice: Izabela Ana Čater, Pia Eržen, Tia Holobar
Mentor: Uroš Stilin

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje 2025

VSEBINA

1. UVOD.....	1
1.1. PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	1
1.2. HIPOTEZE	2
1.3. METODE DE LA.....	2
1.3.1. METODA DE LA Z LITERATURO	2
1.3.2. METODA ANKETIRANJA.....	2
2. TEORETIČNI DEL	3
2.1. POMEN MOBILNOSTI V DRUŽBI	3
2.2. RAZVOJ AVTOMOBILIZMA	4
2.2.1. ZGODOVINA AVTOMOBILIZMA V SLOVENIJI.....	5
2.3. VLOGA AVTOMOBILA V GOSPODINJSTVIH.....	7
2.3.1. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ŠTEVILO AVTOMOBILOV V GOSPODINJSTVIH	8
2.4. VEČINA GOSPODINJSTEV V SLOVENIJI IMA VSAJ EN AVTOMOBIL.....	9
2.4.1. ZANIMANJE ZA NAKUP ELEKTRIČNIH IN HIBRIDNIH VOZIL NARAŠČA.....	10
2.5. RAZLIKE MED MESTNIMI IN PODEŽELSKIMI OBMOČJI.....	11
2.6. TRAJNOSTNA MOBILNOST.....	13
3. OSREDNJI DEL	15
3.1. INTERPRETACIJA IN ANALIZA ANKETE	15
4. RAZPRAVA	32
5. SKLEPI IN ZAKLJUČEK	34
6. VIRI	36
7. PRILOGE	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Prvi avtomobil (Benz Patent Motorwagen).....	5
Slika 2: Mestni promet.....	12
Slika 3: Podeželski promet	12

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol	15
Graf 2: Razred	16
Graf 3: Katero osnovno šolo obiskujete?	16
Graf 4: Živate v mestu ali na podeželju?	17
Graf 5: Ali živite v hiši ali bloku?	17
Graf 6: Koliko oseb živi v vašem gospodinjstvu?	18
Graf 7: Koliko avtomobilov imate v vašem gospodinjstvu?	18
Graf 8: Katere vrste avtomobila/ov ima vaša družina?	19
Graf 9: Kako pogosto vaša družina uporablja avtomobil?	19
Graf 10: Za katere namene najpogosteje uporabljate avtomobil?	20
Graf 11: Koliko časa na teden preživite v avtomobilu?	20
Graf 12: Katero prevozno sredstvo uporabljate za prevoz v šolo?	21
Graf 13: Koliko časa povprečno porabite za vožnjo v šolo?	21
Graf 14: Koliko časa čakate po končanem pouku na prevoz domov?	22
Graf 15: Kakšen način prevoza najpogosteje uporabljate za obšolske dejavnosti?..	22
Graf 16: Število avtomobilov v gospodinjstvih se je v zadnjih letih povečalo. Kakšno je vaše mnenje o tem?.....	23
Graf 17: Kateri dejavnik najbolj vpliva na odločitev, koliko avtomobilov ima vaše gospodinjstvo?.....	23
Graf 18: Kako pomembno je za vaše gospodinjstvo imeti avtomobil?	24
Graf 19: Ali se je število avtomobilov v vašem gospodinjstvu povečalo v zadnjih 5 letih?	24
Graf 20: Kaj mislite, da je glavni razlog za to?	25
Graf 21: Ali imate pred hišo/stanovanjem vedno možnost brezplačnega parkiranja? 25	
Graf 22: Kje po vašem mnenju obstaja več možnosti za parkiranje osebnega avtomobila?	26
Graf 23: Katero prevozno sredstvo vaši starši uporabljajo za prevoz v službo?	26
Graf 24: Koliko časa vaši starši povprečno porabijo za prevoz v službo?	27
Graf 25: Kako ocenjujete javni prevoz v vašem kraju?	27
Graf 26: Ali menite, da bi izboljšanje javnega prevoza zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih?	28
Graf 27: Ali bi si želeli, da bi bilo v vašem kraju več možnosti za javni prevoz?	28

Graf 28: Katero prevozno sredstvo bi najraje uporabljali, če bi imeli možnost?	29
Graf 29: Ali menite, da so ljudje na podeželju bolj ali manj odvisni od avtomobilov kot ljudje v mestih?	29
Graf 30: Ali se vam zdi promet v vašem kraju varen?	30
Graf 31: Ali menite, da promet vpliva na slabšo kakovost zraka v vašem kraju?	30
Graf 32: Kateri so po vašem mnenju največji problemi, povezani z naraščanjem števila avtomobilov?	31

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik.....	38
------------------------------------	----

POVZETEK

Avtomobili imajo ključno vlogo v našem vsakdanjem življenju. Postali so nepogrešljiv del gospodinjstev, saj omogočajo dostop do različnih storitev, kot so izobraževanje, zaposlitev in zdravstvene ter socialne storitve, ki nam nudijo kvalitetnejše življenje. V teoretičnem delu raziskovalne naloge smo se posvetili pričetkom avtomobilizma, vlogi avtomobilov v gospodinjstvih ter dejavnikom, ki vplivajo na njihovo število. Zanimale so nas razlike med mestnimi in podeželskimi področji in ali so prebivalci podeželja zaradi omejenih možnosti javnega prevoza bolj odvisni od lastnih vozil.

V osrednjem delu naloge smo s pomočjo metode anketiranja preučevali število avtomobilov v gospodinjstvih učencev Osnovne šole Hudinja in Osnovne šole Planina pri Sevnici ter kateri dejavniki vplivajo na to. Predvsem nas je zanimalo, za katere namene uporabljajo avtomobil, koliko časa preživijo v vozilih ter kakšne možnosti javnega prevoza imajo.

Ključne besede: gospodinjstvo, avtomobil, javni prevoz, mobilnost

SUMMARY

Cars play a crucial role in our daily lives. They have become an indispensable part of households, providing access to essential services such as education, employment, healthcare, and social services, thereby contributing to a better quality of life. The theoretical part of the research focuses on the origins of automobiles, the role of cars in households, and the factors influencing their number. We explored the differences between urban and rural areas and examined whether rural residents rely more on their vehicles due to limited public transport options.

In the main part of the research, we conducted a survey among students of Hudinja Primary School and Planina pri Sevnici Primary School to analyze the number of cars in their households as well as the factors affecting this. We were particularly interested in the purposes for which cars are used, the time spent in vehicles, and the availability of public transport options.

Keywords: household, car, public transport, mobility

1. UVOD

V zadnjih desetletjih število avtomobilov v gospodinjstvih narašča, kar je posledica različnih družbenih, ekonomskih in tehnoloških sprememb. Povečana dostopnost avtomobilov, izboljšana infrastruktura in naraščajoče potrebe po osebni mobilnosti so le nekateri izmed dejavnikov, ki prispevajo k temu. Poleg tega so avtomobili za marsikoga postali simbol družbenega statusa, kar še dodatno spodbuja njihovo uporabo.

Avtomobili igrajo ključno vlogo pri vsakodnevnih dejavnostih, kot so prevoz na delo, v šolo, za nakupovanje in prosti čas. Razumevanje, kako in zakaj gospodinjstva uporabljajo avtomobile, nam lahko pomaga pri oblikovanju bolj trajnostnih in učinkovitih prometnih rešitev. Vendar pa se lahko število avtomobilov v gospodinjstvih razlikuje glede na lokacijo, življenjski slog in druge dejavnike.

Namen naše raziskovalne naloge je raziskati število avtomobilov v gospodinjstvih učencev iz mestnih in podeželskih območij ter ugotoviti, kakšni so vplivi različnih dejavnikov na lastništvo avtomobilov. V nalogi bomo primerjali potrebe po prevozu med mestnimi in podeželskimi učenci, upoštevali vpliv dostopnosti javnega prevoza, ekonomskih in socialnih dejavnikov ter raziskali okoljske vidike uporabe avtomobilov. Poseben poudarek bomo namenili razumevanju, kako življenjski slog in infrastruktura vplivata na število avtomobilov v posameznih gospodinjstvih.

1.1. PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

V osrednjem delu naloge smo preverjali hipoteze, ki so se nam porodile med raziskovanjem literature. Te so se nanašale na število avtomobilov v gospodinjstvih mestnih in podeželskih območij in na različne dejavnike, ki vplivajo na to. Prav tako nas je zanimalo, za katere namene učenci oziroma njihovi starši uporabljajo avtomobil, koliko časa tedensko preživijo v avtomobilu, kakšne možnosti javnega prevoza imajo na voljo, ali imajo možnost brezplačnega parkiranja, predvsem pa, ali so ljudje v podeželskih območjih bolj odvisni od avtomobilov.

1.2. HIPOTEZE

H1: V zadnjih 5 letih se je število avtomobilov v gospodinjstvih povečalo.

H2: Vsa gospodinjstva imajo najmanj dva avtomobila.

H3: Več možnosti javnega prevoza bi zmanjšalo število avtomobilov.

H4: Glavni razlog za določeno število avtomobilov v gospodinjstvu je število oseb.

H5: Na podeželju so bolj odvisni od avtomobilov kot v mestu.

1.3. METODE DELO

1.3.1. METODA DELO Z LITERATURO

Za teoretični del raziskovalne naloge smo najprej poiskali ustrezno literaturo. Večinoma smo si pomagali z različnimi spletnimi viri.

1.3.2. METODA ANKETIRANJA

V raziskavi smo uporabili anketni vprašalnik (priloga k raziskovalni nalogi), ki vsebuje 33 vprašanj. Anketo so reševali učenci Osnovne šole Hudinja in Osnovne šole Planina pri Sevnici. Anketa vključuje vprašanja o številu avtomobilov v gospodinjstvih učencev, o namenih uporabe avtomobilov, dostopnosti javnega prevoza in dejavnikih, ki vplivajo na število avtomobilov. Vzorec je zajemal 105 učencev 7., 8. in 9. razreda iz mestnega in podeželskega območja. Z rezultati ankete smo preverjali, ali postavljene hipoteze držijo.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. POMEN MOBILNOSTI V DRUŽBI

Mobilnost je eden ključnih dejavnikov sodobnega življenja, ki pomembno vpliva na kakovost življenja posameznikov in gospodinjstev. Omogoča dostop do različnih priložnosti, kot so izobraževanje, zaposlitev, zdravstvene storitve in socialne dejavnosti. Mobilnost omogoča pretok delovne sile, blaga in storitev, omogoča širitev trgov in dostop do novih poslovnih priložnosti, s čimer prispeva h gospodarskemu razvoju. Poleg ekonomskih koristi omogoča tudi obiskovanje družine in prijateljev, spodbuja kulturno izmenjavo in razumevanje med različnimi skupnostmi, krepi socialne vezi in povezanost med ljudmi, omogoča ljudem, da sodelujejo v družbenih dejavnostih, kot so športne aktivnosti, kulturni dogodki in prostovoljno delo, vse to pa prispeva k bolj povezani in vključujoči družbi.

Poleg vseh pozitivnih posledic mobilnosti pa ne moremo spregledati vpliva, ki ga ima na onesnaževanje našega planeta. Prometni sektor je odgovoren za približno 25 % globalnih emisij CO₂, poleg emisij toplogrednih plinov pa promet povzroča tudi onesnaževanje zraka z izpusti škodljivih snovi, kot so dušikovi oksidi in trdni delci. Pomembno je omeniti, da mobilnost ni edini vir onesnaževanja, saj industrija, kmetijstvo, energetski sektor in gospodinjstva prav tako prispevajo k onesnaževanju okolja, npr. proizvodnja energije iz fosilnih goriv je eden največjih virov emisij toplogrednih plinov (povzeto po <https://bb.si/blog/ali-ves-da-cestni-promet-v-sloveniji-predstavlja-vec-kot-25--vseh-emisij-toplogrednih-plinov/>, dostop 5. 2. 2025).

Za zmanjšanje vpliva mobilnosti na okolje se razvijajo različne trajnostne rešitve, kot so električna vozila, izboljšanje javnega prevoza, spodbujanje kolesarjenja in hoje ter uvedba strožjih okoljskih predpisov. Razvoj novih tehnologij, kot so električna in avtonomna vozila, omogoča bolj varno, učinkovito in okolju prijazno mobilnost, kar prispeva k izboljšanju kakovosti življenja.

Mobilnost je torej ključna za osebni, gospodarski in družbeni razvoj ter za doseganje trajnostnih ciljev, saj spodbuja osebni in gospodarski razvoj, krepi socialne vezi in

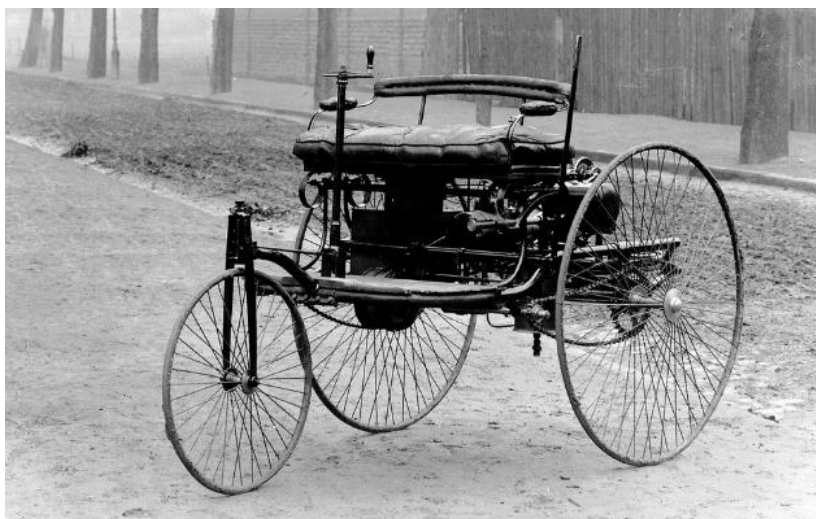
prispeva k trajnostnemu razvoju. Poleg tega vpliva na urbanistično zasnovo mest, kar lahko pripomore k izboljšanju kakovosti življenjskega okolja. Razvoj trajnostnih prevoznih sistemov in nadgradnja prometne infrastrukture sta nujna za zmanjšanje onesnaževanja, hkrati pa spodbujata inovacije in ustvarjanje novih delovnih mest.

2.2. RAZVOJ AVTOMOBILIZMA

Konec 19. stoletja se je z izumom prvih motornih vozil pričel razvoj avtomobilizma. Prvi avtomobili so se pojavili konec 19. stoletja, ko je Karl Benz leta 1886 patentiral prvi motorni tricikel, ki velja za prvi pravi avtomobil. V istem obdobju je Gottlieb Daimler razvil prvi štirikolesni avtomobil. Henry Ford je leta 1908 predstavil model T, ki je bil prvi avtomobil, proizveden s pomočjo tekočega traku. To je omogočilo množično proizvodnjo avtomobilov in njihovo dostopnost širšim množicam.

Po drugi svetovni vojni je avtomobil postal simbol gospodarskega napredka in osebne svobode. Avtomobili so postali dostopnejši, kar je povzročilo hitro rast števila avtomobilov na cestah. Z naraščajočim številom avtomobilov so se začele graditi obsežne cestne mreže, avtoceste in parkirišča, kar je še dodatno spodbudilo uporabo avtomobilov.

V zadnjih desetletjih so tehnološki napredki, kot so elektronski sistemi za nadzor stabilnosti, zračne blazine in napredni varnostni sistemi, izboljšali varnost in udobje avtomobilov. Razvoj električnih vozil je prinesel novo revolucijo v avtomobilizmu. Podjetja, kot sta Tesla in Nissan, so začela množično proizvajati električna vozila, ki so okolju prijaznejša in učinkovitejša. Razvoj avtonomnih vozil, ki lahko vozijo brez človeškega posredovanja, obeta še eno pomembno spremembo v prihodnosti avtomobilizma. Ta vozila uporabljajo napredne senzorje, kamere in umetno inteligenco za navigacijo in vožnjo (povzeto po: <https://www.amzs.si/motorevija/mobilnost/na-poti/2019-01-23-baron-codelli-in-njegov-benz>, dostop 3. 2. 2025).

Slika 1: Prvi avtomobil (Benz Patent Motorwagen)

2.2.1. ZGODOVINA AVTOMOBILIZMA V SLOVENIJI

Lanskega novembra je minilo 126 let, odkar se je na ozemlje današnje Slovenije pripeljal prvi avtomobil. Baron Anton Codelli se je z avtomobilom iz Dunaja pripeljal v Ljubljano, o čemer sta 16. novembra 1898 pisala tudi oba vodilna ljubljanska časopisa s konca devetnajstega stoletja – Slovenski narod in Laibacher Zeitung.

Tako je baron Codelli postal prvi avtomobilist v Ljubljani, ne pa tudi prvi voznik sodobnega prometnega sredstva. Kočijam, vozovom in drugim tradicionalnim vozilom se je namreč že veliko pred tem pridružilo kolo. Prvi v virih omenjeni ljubljanski kolesar se je 15. novembra 1869 peljal po Lattermanovem drevoredu v današnjem parku Tivoli. Oktobra 1844 se je v Ljubljani pojavil prvi omnibus, predhodnik tramvaja, ki je po ljubljanskih ulicah začel voziti leta 1901, prav tako pa je sredi devetnajstega stoletja železnica slovenske kraje za vedno povezala s svetom.

Do leta 1909 je na Kranjsko prišlo devetnajst avtomobilov in njihovi lastniki so se 16. julija 1909 povezali v Kranjski avtomobilni klub, prvi avtomobilski klub na pretežno slovenskem ozemlju. Klub je postal takoj dejaven pri reševanju prometnih težav, veliko časa pa je bilo namenjenega tudi druženju, izmenjevanju izkušenj, organizaciji avtomobilskih prireditev ter skupinskih izletov in mednarodnih voženj.

V obdobju med obema vojnama se je pri nas precej povečala ponudba uvoženih avtomobilov, v porastu pa je bila tudi domača dejavnost. Inženir Stanko Bloudek, ki je v Ljubljani izdeloval avtobuse, se je denimo preskušal tudi v izdelavi osebnih avtomobilov. Število avtomobilov je tako v Sloveniji do leta 1929 naraslo na skoraj 1900, do začetka druge svetovne vojne pa na dobrih 2500.

Po prvi svetovni vojni se je dejavnost avtomobilskega kluba hitro obnovila, prav tako je bilo pestro tudi športno udejstvovanje slovenskih motociklistov. Kmalu so se poenotili tudi državni prometni predpisi in tako so začeli 1. januarja 1925 voziti po desni strani ceste, 1. januarja 1928 pa so avtomobili dobili tudi prve enotne registrske tablice.

Druga svetovna vojna je pomenila korenit prelom. Med vojno je dejavnost avtomobilistov povsem usahnila, po njej pa je bila zasnovana na povsem novih izhodiščih. Avtomobilov je bilo v začetku malo in še ti so bili pretežno v klubski lasti, zato se je moral vsak, ki je hotel voziti, včlaniti v eno od avtomobilskih društev. V okviru klubov in po letu 1949 tudi AMZS kot združenju klubov se je razvijala tudi športna dejavnost, ki je botrovala številnim odmevnim športnim prireditvam.

Zadeve so se začele spreminjati leta 1960, ko so začeli v Kragujevcu izdelovati Fiat 600 oziroma prve fičote. Koprski Tomos je v začetku šestdesetih let na slovenski trg pripeljal Citroën 2CV oziroma tako imenovane spačke, novomeški IMV z utečeno proizvodnjo kombijev pa je leta 1969 začel najprej licenčno izdelovati austine, potem pa renaulte, med katerimi se je uveljavil predvsem renault 4 oziroma katrca, pozneje pa renault 5 in clio. S ponudbo se je počasi povečevalo tudi število avtomobilov v zasebni lasti in do srede sedemdesetih let jih je bilo pri nas že več kot 350.000.

Ključne letnice slovenske avtomobilske zgodovine:

- **1869** v Ljubljani se pojavi prvo kolo;
- **1898** Baron Anton Codelli se v Ljubljano pripelje s prvim avtomobilom;
- **1899** Janez Puh ustanovi tovarno koles v Gradcu, kjer pozneje začne izdelovati tudi motocikle in avtomobile;
- **1900** Ustanovitev Štajerskega avtomobilskega kluba v Gradcu;
- **1901** Ljubljana dobi tramvaj;

- **1904** Friderik Born iz Tržiča dobi koncesijo za prevoz potnikov z avtomobilom med Kranjem in Tržičem;
- **1906** Na Kranjskem začnejo veljati prvi uradna prometni predpisi;
- **1909** Ustanovitev Kranjskega avtomobilnega kluba, prvega avtomobilskega kluba v deželi s pretežno slovenskim prebivalstvom;
- **1911** V Ljubljani začne voziti taksi;
- **1912** V Ljubljani gostijo udeležence največjega rallyja Avstro-Ogrske Alpenfahrta, ki slovensko ozemlje prečka tudi leto pred tem in dve leti po tem;
- **1914** Pred izbruhom prve svetovne vojne je na Kranjskem in slovenskem Štajerskem registriranih več kot 170 avtomobilov in 190 motornih koles;
- **1924** Na vrhniškem klancu poteka prva avtomobilska dirka po prvi svetovni vojni pri nas;
- **1925** Na ozemlju današnje Slovenije (z izjemo pokrajin v Italiji) so začeli voziti po desni strani ceste;
- **1926** Organizacija prve odmevne dirke na Ljubeljski prelaz;
- **1928** V Kraljevini Jugoslaviji uvedejo prve poenotene registrske tablice za vozila;
- **1938** Slovensko ozemlje in Ljubljano prvič prečka rallya Monte Carlo;
- **1940** V Ljubljani izvedejo prvi vozniški tečaj za ženske;
- **1948** V Ljubljani ustanovijo Avto-moto zvezo AMZS;
- **1960** V Kragujevcu izdelajo prve fičke;
- **1959** AMZS uvede službo Pomoč-informacije za pomoč voznikom na cesti;
- **1973** V Novem mestu izdelajo prvi licenčni renault;
- **1975** V Sloveniji je registriranih več kot 350.000 avtomobilov (povzeto po: <https://www.amzs.si/motorevija/mobilnost/na-poti/2019-01-23-baron-codelli-in-njegov-benz>, dostop 3. 2. 2025).

2.3. VLOGA AVTOMOBILA V GOSPODINJSTVIH

Glede na spremljanje podatkov Statističnega urada Republike Slovenije poznamo več različnih tipov gospodinjestev, kot npr. družinsko in nedružinsko gospodinjestvo, enodružinsko in večdružinsko gospodinjestvo, zasebno in skupinsko gospodinjestvo itd.. V raziskovalni nalogi smo gospodinjestvo opredelili po definiciji Slovarja

slovenskega knjižnega jezika, ki pravi, da je gospodinjstvo skupnost sorodstveno in drugače povezanih oseb, ki živijo skupaj (povzeto po: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=gospodinjstvo>, dostop 3. 2. 2025).

Avtomobil predstavlja pomembno prevozno sredstvo, ki omogoča dostop do različnih storitev in dejavnosti, kot so služba, šola, nakupovanje in prosti čas. Avtomobil članom gospodinjstva omogoča večjo prilagodljivost in neodvisnost pri načrtovanju vsakodnevnih aktivnosti, saj tako niso odvisni od javnega prevoza. Prav tako nudi zasebnost ter omogoča udobnejšo vožnjo, zlasti pri daljših razdaljah. Lahko bi rekli, da avtomobili vplivajo na krepitev socialnih vezi, saj družinskim članom omogočajo, da skupaj preživljajo čas med vožnjo in obiskujejo prijatelje ter sorodnike. Ne smemo pa pozabiti, da imajo avtomobili pomembno vlogo v gospodarskem razvoju, saj omogočajo dostop do različno oddaljenih delovnih mest in storitev.

Nakup in vzdrževanje avtomobila predstavlja pomemben del gospodinjских izdatkov, saj vključuje več različnih stroškov, kot so nakup vozila, registracija in zavarovanje, stroški goriva, redno vzdrževanje vozila, amortizacija itd.. Poleg omenjenih stroškov je potrebno upoštevati tudi parkirnine, cestnine in morebitne kazni za prometne prekrške, saj skupno predstavljajo pomemben del gospodinjских izdatkov, ki lahko vplivajo na finančno stabilnost gospodinjstva.

V podeželskih območjih, kjer je dostop do javnega prevoza omejen, je avtomobil pogosto nujno potreben za vsakodnevno življenje, v nekaterih kulturah in družbah pa je avtomobil simbol družbenega statusa in finančne stabilnosti.

2.3.1. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ŠTEVILO AVTOMOBILOV V GOSPODINJSTVIH

Število avtomobilov v gospodinjstvih je odvisno od različnih dejavnikov, ki se med seboj prepletajo. Med najpomembnejšimi dejavniki je dohodek gospodinjstva, saj višji dohodek omogoča družinam, da si privoščijo več avtomobilov ter pokrivajo stroške, povezane z njimi, kot so vzdrževanje, gorivo in zavarovanje. Večje družine običajno potrebujejo več avtomobilov, da zadovoljijo potrebe vseh družinskih članov,

zlasti če imajo različne urnike in aktivnosti. Na število avtomobilov v gospodinjstvih prav tako vplivata lokacija ter dostopnost javnega prevoza; v mestnih območjih, kjer je javni prevoz dobro razvit, imajo gospodinjstva pogosto manj avtomobilov kot na podeželju, kjer je dostop do javnega prevoza omejen in so gospodinjstva posledično bolj odvisna od lastnih prevoznih sredstev.

V nekaterih skupnostih lastništvo avtomobila predstavlja simbol družbenega statusa, kar vpliva na odločitev o tipu in številu avtomobilov v gospodinjstvih. Poleg tega potovalne potrebe, kot so dostop do delovnih mest, šol, trgovin in drugih storitev, povečujejo potrebo po lastnih prevoznih sredstvih, pri čemer pa je ključnega pomena dobro razvita prometna infrastruktura. Kvalitetne in dobro vzdrževane ceste olajšajo vožnjo ter dostop do različnih destinacij, medtem ko zadostna in dostopna parkirišča omogočajo lastnikom avtomobilov, da brez težav parkirajo svoja vozila. Poleg tega storitve, npr. bencinske črpalke, mehanične delavnice in avtomobilski servisi, zmanjšujejo morebitne ovire pri uporabi vozil, saj omogočajo oskrbo z gorivom, enostavno vzdrževanje in popravilo avtomobilov. Po drugi strani pa lahko visoke cene goriva, strogi okoljski predpisi in visoki stroški vzdrževanja spodbujajo rabo alternativnih oblik prevoza in posledično vplivajo na odločitev o številu avtomobilov v gospodinjstvih.

2.4. VEČINA GOSPODINJSTEV V SLOVENIJI IMA VSAJ EN AVTOMOBIL

Statistični podatki kažejo, da imamo prebivalci Slovenije radi avtomobile. Število registriranih avtomobilov se je v tridesetih letih skoraj podvojilo. Slovenija se je leta 2019 s 556 avtomobili na 1000 prebivalcev uvrstila na deseto mesto med evropskimi državami, tik za Nemčijo.

Rezultati Raziskave energetske učinkovitosti Slovenije iz leta 2017 (REUS 2017) kažejo, da ima 96 % od 1.015 anketiranih gospodinjstev v lasti vsaj en avtomobil. Se pa je v primerjavi s preteklim merjenjem za 4 % zmanjšal delež gospodinjstev brez avtomobila in za 4 % povečal delež z dvema avtomobiloma. Raziskava pokaže, da 8 % gospodinjstev nima avtomobila, 49 % gospodinjstev ima v lasti en avtomobil, 32 % gospodinjstev ima dva avtomobila, 10 % pa tri avtomobile ali več (povzeto po:

<https://www.porabimanj.info/koliko-avtomobilov-uporablja-v-slovenskih-gospodinjstvih/>, dostop 4. 2. 2015).

Največji delež gospodinjstev brez avtomobila in najmanjši delež gospodinjstev s tremi ali več avtomobilov živi v Mariboru in Ljubljani. Največji delež gospodinjstev z dvema avtomobiloma živi v urbanem okolju, največji delež s tremi ali več pa na podeželju v naselju z do 2000 prebivalci. Raziskava REUS je pokazala, da je Pomurska regija tista, v kateri imamo največ gospodinjstev z dvema avtomobiloma, podobno je tudi v Obalno-kraški regiji. Največji delež gospodinjstev brez avtomobilov živi v Zasavju, medtem ko je največ gospodinjstev z enim avtomobilom na Gorenjskem, največ gospodinjstev s tremi ali več avtomobili pa v Primorsko-notranjski regiji (REUS 2017).

Povprečno število avtomobilov v gospodinjstvih narašča z višino dohodka, vsa gospodinjstva s prihodki nad 2.071 evrov pa imajo vsaj en avtomobil. Lastništvo dveh ali več avtomobilov pa je prisotno v vseh ekonomskih slojih, a značilno za tista gospodinjstva, ki imajo nad 2.761 evrov prihodkov (povzeto po: <https://sobotainfo.com/novica/lokalno/vecina-gospodinjstev-v-sloveniji-ima-vsaj-en-avtomobil-kako-je-v-pomurju/119319>, dostop 10. 2. 2025).

2.4.1. ZANIMANJE ZA NAKUP ELEKTRIČNIH IN HIBRIDNIH VOZIL NARAŠČA

Konec leta 2023 sta večino osebnih avtomobilov v Sloveniji poganjala dizel (49 %) in bencin (46 %), ob tem pa se je število osebnih avtomobilov na hibridni pogon povečalo za 51 % in so skupno predstavljali 3 % vseh registriranih osebnih avtomobilov. Avtomobili na električni pogon pa so predstavljali 1 % odstotek vseh registriranih osebnih avtomobilov v Sloveniji. Glede na to, da se je delež prvih registracij na hibridni ali električni pogon povečal, lahko predvidevamo, da se bo delež gospodinjstev, ki načrtujejo nakup novega avtomobila na električni in hibridni pogon, le še zviševal (povzeto po: <https://www.nas-stik.si/novice/podrobnosti-novice/zanimanje-za-nakup-hibridnih-in-elektricnih-vozil-narasca>, dostop 10. 2. 2025).

Še nekaj zanimivih statističnih dejstev:

- 20 % prvih registracij vseh novih osebnih avtomobilov predstavljajo vozila na hibridni pogon, 5 % pa vozila na električni pogon (SURS 2022);
- Slovenija je bila po deležu prvih registracij novih električnih avtomobilov leta 2021 med 25 evropskimi državami na 20. mestu (EUROSTAT 2021);
- 17 % vseh anketiranih gospodinjstev načrtuje nakup novega avtomobila v prihodnjih 12 mesecih (REUS 2022);
- 16 % gospodinjstev, ki načrtujejo nakup novega avtomobila, razmišlja da bo to avtomobil na električni pogon, 11 % pa, da bo to avtomobil na hibridni pogon (REUS 2022).

2.5. RAZLIKE MED MESTNIMI IN PODEŽELSKIMI OBMOČJI

Mestna in podeželska območja se med seboj razlikujejo v dostopnosti storitev, infrastrukturni razvitosti in potrebah po prevozu. Mestna območja običajno nudijo boljši dostop do javnega prevoza, kar zmanjšuje potrebo po lastništvu avtomobila, medtem ko so ljudje na podeželskih območjih zaradi večjih razdalj in slabše dostopnosti javnih prevoznih sredstev pogosto bolj odvisni od rabe lastnih vozil. V mestnih področjih večja dostopnost javnega prevoza, omejeno število parkirnih prostorov in visoki stroški parkiranja prav tako vplivajo na število avtomobilov v gospodinjstvih. Zaradi pogostih prometnih zastojev in spodbujanja trajne mobilnosti ljudje raje uporabljajo alternativne oblike prevoza, kot so javni prevoz, kolesa, skuterji ali pešačenje, vedno bolj pa v ospredje prihaja souporaba avtomobilov oziroma »car sharing«.

Slika 2: Mestni promet

Gospodinjstva na podeželskih področjih so zaradi pomanjkanja javnega prevoza in daljših razdalj med kraji pogosto odvisna od lastnih avtomobilov. Ne smemo pozabiti, da je življenjski slog na podeželju pogosto povezan z gospodarskimi dejavnostmi, kot je kmetijstvo, ki zahtevajo uporabo vozil za prevoz blaga in opreme. Prav tako so ceste v podeželskih območjih manj obremenjene, dostopnost do parkirnih prostorov je boljša, stroški parkiranja pa so nižji, kar spodbuja lastništvo vsaj enega avtomobila na gospodinjstvo.

Slika 3: Podeželski promet

2.6. TRAJNOSTNA MOBILNOST

Prometni sektor je eden največjih virov emisij toplogrednih plinov. Vozila, ki delujejo na fosilna goriva, znatno prispevajo k onesnaževanju zraka in podnebnim spremembam. Trajnostna mobilnost pomaga zmanjšati emisije CO₂ in druge onesnaževalne snovi, kar prispeva k boju proti podnebnim spremembam in izboljšanju kakovosti zraka (povzeto po: <https://www.zelenaslovenija.si/esg/podnebne-spremembe-in-vloga-standardov-pri-resevanju-tega-izziva-esg-192/>, dostop 15. 2. 2025).

Cilji trajnostne mobilnosti so široki in medsebojno povezani. Ključni cilj je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz prevoza, kar vključuje spodbujanje alternativnih virov energije, kot so električna in vodikova vozila, ter izboljšanje učinkovitosti goriva. Poleg tega je izboljšanje dostopnosti transportnih sistemov za vse posameznike, ne glede na starost, dohodek ali sposobnosti, ključno za socialno pravičnost in vključevanje. Trajnostna mobilnost prav tako spodbuja kompaktno in mešano rabo prostorov, kar zmanjšuje potrebo po dolgih vožnjah in ustvarja pešcem prijazne skupnosti. S spodbujanjem aktivnega transporta, kot sta hoja in kolesarjenje, lahko mesta zmanjšajo odvisnost od motornih vozil in izboljšajo javno zdravje (povzeto po: <https://trajnostnamobilnost.si/kljucne-prednosti-trajnostne-mobilnosti/>, dostop 15. 2. 2025).

Trajnostna mobilnost se lahko izraža v različnih praksah in rešitvah, ki zmanjšujejo negativne vplive prometa na okolje ter izboljšujejo splošno mobilnost v skupnostih. Med ključnimi primeri so optimizirani sistemi javnega prevoza, kot so avtobusi, tramvaji in vlaki, ki omogočajo hitro in dostopno alternativo osebnim avtomobilom. Prav tako je pomembna ureditev kolesarskih in pešpoti, saj omogoča varno gibanje pešcev in kolesarjev ter spodbuja aktivne načine prevoza. Souporaba vozil («car sharing») prispeva k zmanjšanju vozil na cesti, prav tako kot uporaba električnih in hibridnih vozil pa predstavlja še eno učinkovito rešitev za zmanjšanje emisij CO₂. Zelo pomembno je spodbujati hojo in kolesarjenje ter razvijati integrirane prevozne sisteme, ki olajšajo prehajanje med različnimi oblikami prevoza. Vse prakse prispevajo k bolj trajnostnemu ter dostopnemu sistemu mobilnosti, ki zmanjšuje vpliv prometa na okolje in izboljšuje kakovost življenja v skupnostih (povzeto po:

<https://www.gov.si/podrocja/promet-in-energetika/trajnostna-mobilnost/>, dostop 15. 2. 2025).

3. OSREDNJI DEL

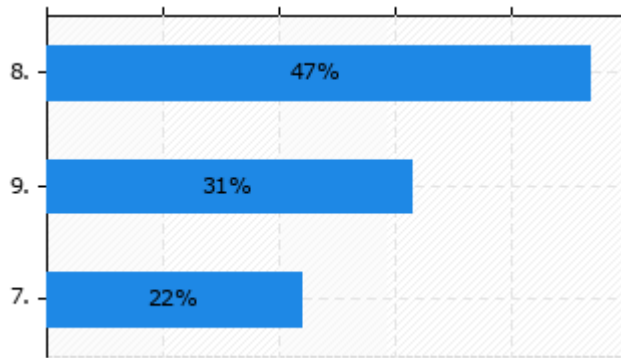
3.1. INTERPRETACIJA IN ANALIZA ANKETE

V anketi smo želeli ugotoviti, kakšne so mobilnostne navade anketiranih učencev ter kateri dejavniki vplivajo na njihovo izbiro prevoznih sredstev. Poleg tega smo želeli izvedeti več o vrstah prevoznih sredstev, ki jih učenci in njihove družine uporabljajo, pogostost in namen uporabe avtomobila ter čas, ki ga preživijo v avtomobilu. Anketa je prav tako vključevala vprašanja o prevoznih navadah učencev pri poti v šolo in iz šole, uporabi prevoznih sredstev za obšolske dejavnosti ter oceni javnega prevoza v njihovem kraju. V anketi je sodelovalo 105 učencev.

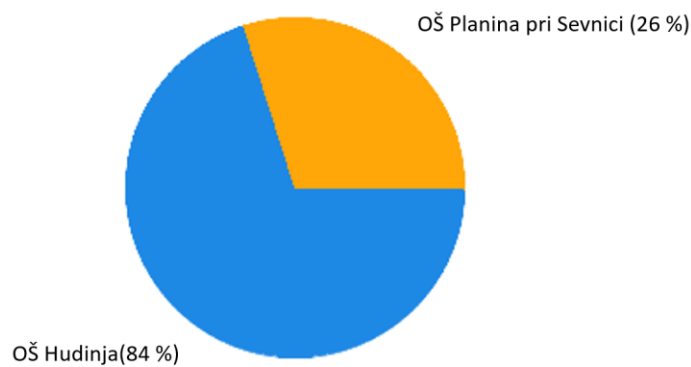
Graf 1: Spol

Anketo je izpolnilo 52 % žensk in 48 % moških.

Graf 2: Razred

Iz ankete lahko ugotovimo, da je največ anketirancev iz 8. razreda (47 %), sledijo jim učenci 9. razreda (31 %) in nato udeleženci 7. razreda (22 %).

Graf 3: Katero osnovno šolo obiskujete?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da 84 % anketirancev obiskuje Osnovno šolo Hudinja, Osnovno šolo Planina pri Sevnici pa obiskuje 26 % anketirancev.

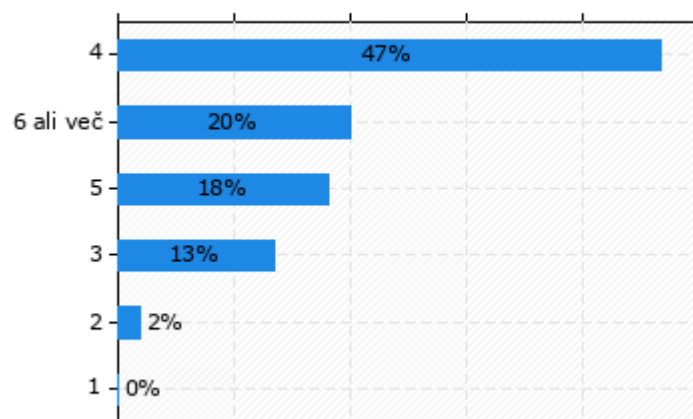
Graf 4: Živite v mestu ali na podeželju?

Večina anketirancev (61 %) živi v mestu, 36 % anketirancev pa živi na podeželju.

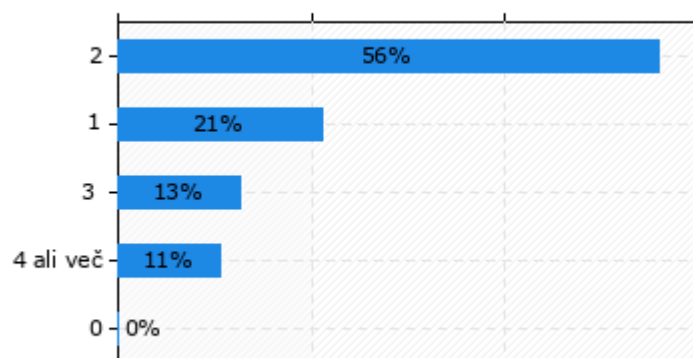
Graf 5: Ali živite v hiši ali bloku?

64 % učencev živi v hiši, 35 % učencev pa živi v bloku ali večstanovanjski hiši.

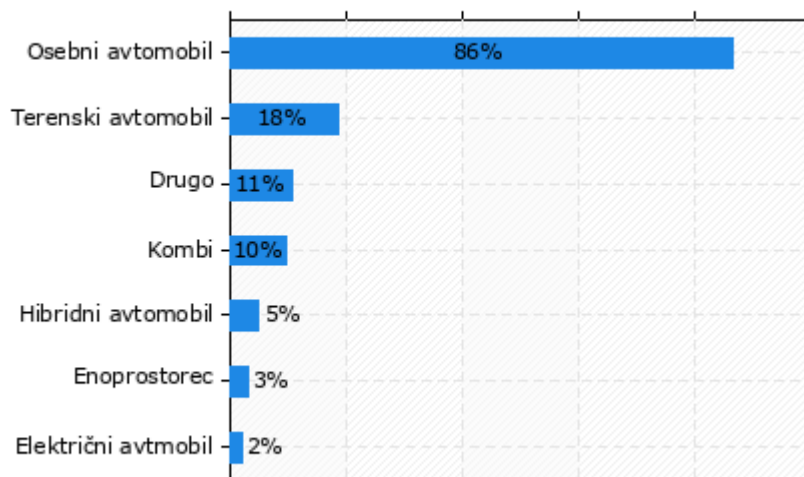
Graf 6: Koliko oseb živi v vašem gospodinjstvu?

Iz ankete lahko ugotovimo, da največ anketirancev (47 %) živi v gospodinjstvu s štirimi osebami. 20 % anketirancev živi v gospodinjstvu s šestimi osebami ali več, sledijo gospodinjstva s petimi osebami (18 %) in tremi osebami (13 %). Zelo majhen delež (2 %) živi v gospodinjstvu z dvema osebama.

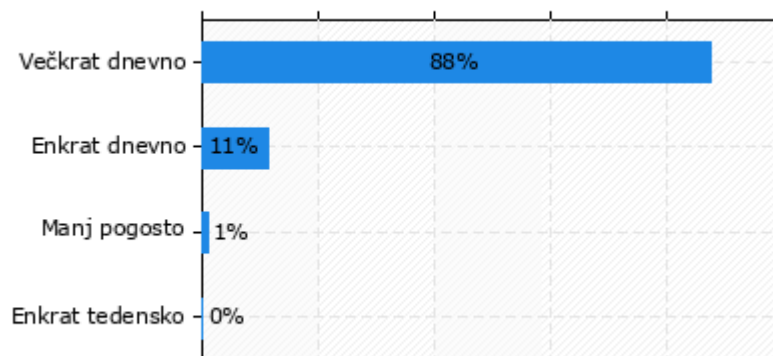
Graf 7: Koliko avtomobilov imate v vašem gospodinjstvu?

56 % učencev je odgovorilo, da imajo v gospodinjstvu dva avtomobila. 21 % učencev ima v gospodinjstvu en avtomobil. Pri 13 % anketirancev imajo tri avtomobile, 11 % anketirancev pa pravi, da imajo štiri ali več avtomobilov. Nihče ni poročal, da v gospodinjstvu nimajo avtomobila.

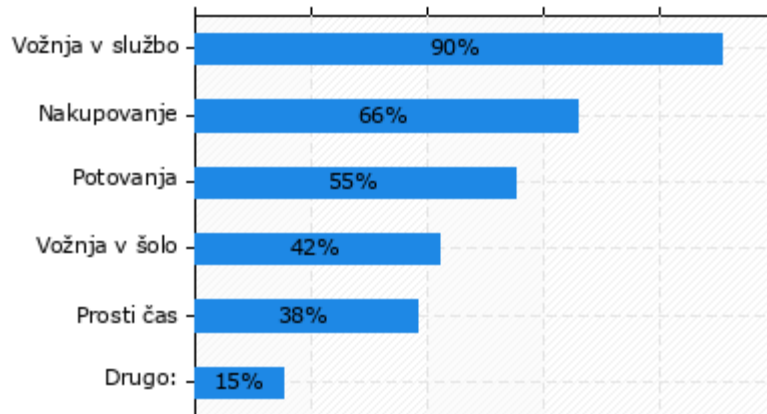
Graf 8: Katere vrste avtomobila/ov ima vaša družina?

Iz odgovorov na vprašanje »Katere vrste avtomobilov ima vaša družina?« je razvidno, da večina družin (86 %) uporablja osebni avtomobil, kar predstavlja najpogostejšo vrsto prevoznega sredstva. 18 % družin ima v lasti tudi terenski avtomobil, 10 % družin ima kombi. Le 5 % gospodinjstev ima hibridni avtomobil, 3% imajo enoprostorca, 2 % družin vprašanih pa ima električni avtomobil.

Graf 9: Kako pogosto vaša družina uporablja avtomobil?

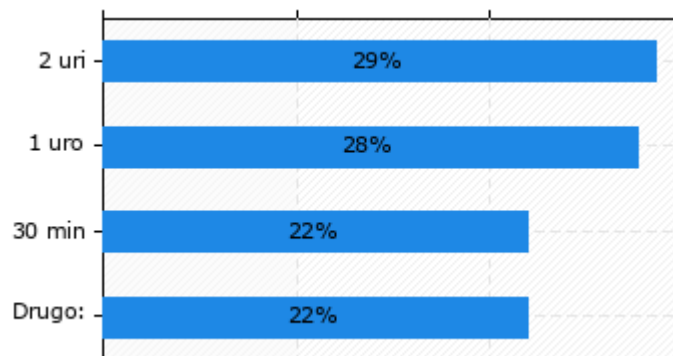
88 % anketirancev je odgovorilo, da njihova družina večkrat dnevno uporablja avtomobil. Manjši delež družin (11 %) uporablja avtomobil enkrat dnevno, medtem ko le 1 % družin uporablja avtomobil manj pogosto kot enkrat dnevno. Nihče ni učencev ni odgovoril, da bi njihova družina uporabljala avtomobil le enkrat tedensko.

Graf 10: Za katere namene najpogosteje uporabljate avtomobil?

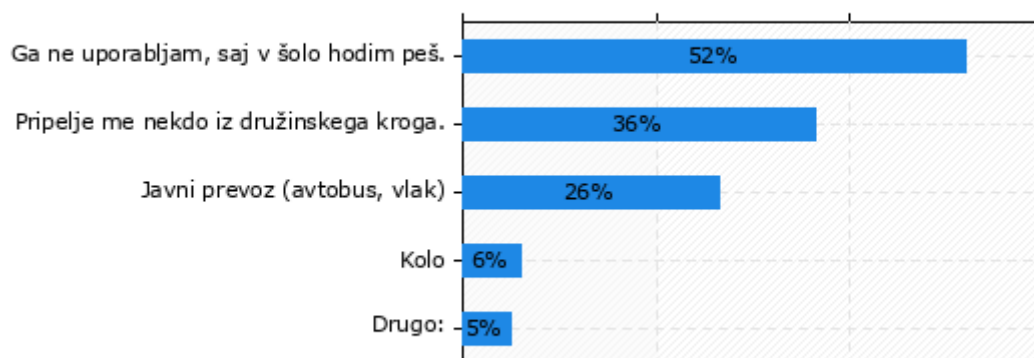
Iz ankete je razvidno, da kar 90 % družin uporablja avtomobil za vožnjo v službo. Drugi najpogostejši razlogi so nakupovanje (66 %), potovanja (55 %) in vožnja v šolo (42 %). Manjši delež družin uporablja avtomobil za prosti čas (38 %) in druge namene (15 %).

Večina anketirancev, katerih družine avtomobil uporabljajo za druge namene, je navedla, da uporabljajo avtomobil za vožnjo na trening, na popoldanske in obšolske dejavnosti ter v vrtec.

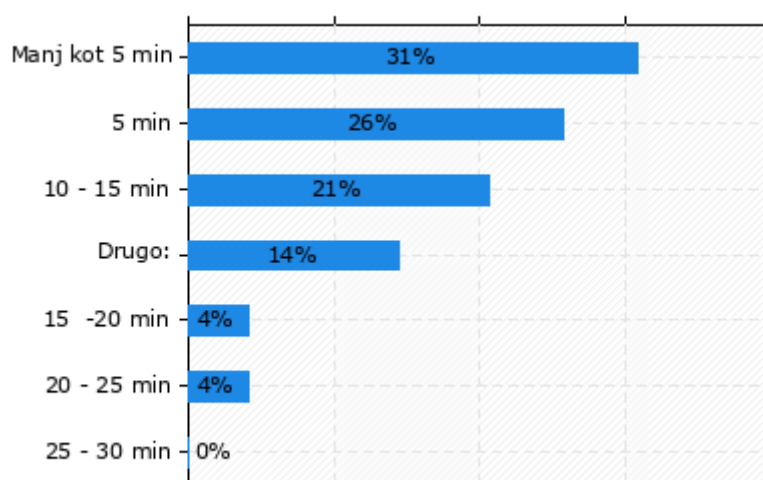
Graf 11: Koliko časa na teden preživite v avtomobilu?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da 29 % anketirancev preživi 2 uri na teden v avtomobilu. 28 % anketirancev preživi v avtomobilu 1 uro na teden. 22 % anketirancev preživi v avtomobilu 30 minut na teden. 21 % anketirancev je izbralo možnost drugo.

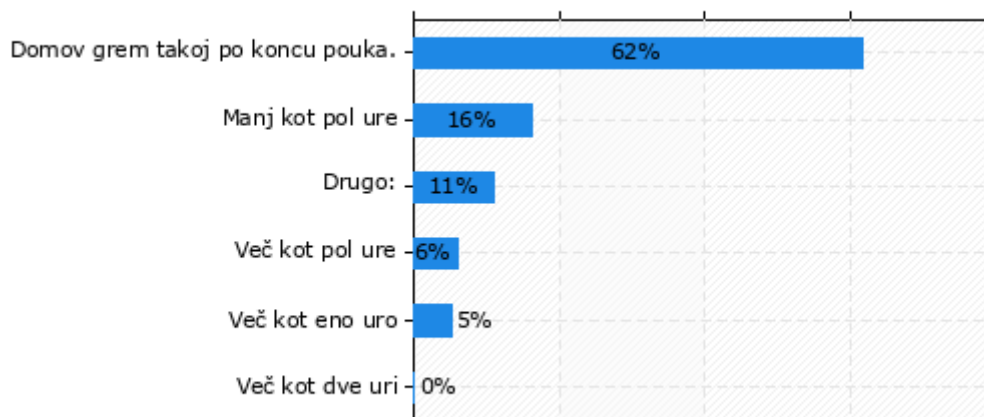
Graf 12: Katero prevozno sredstvo uporabljate za prevoz v šolo?

Največ anketirancev (52 %) v šolo hodi peš, 36 % le-teh pa v šolo pripelje nekdo iz družinskega kroga. 26 % jih uporablja javni prevoz (avtobus, vlak), le 6 % anketirancev uporablja za prevoz v šolo kolo, medtem ko 5 % anketirancev uporablja druga prevozna sredstva.

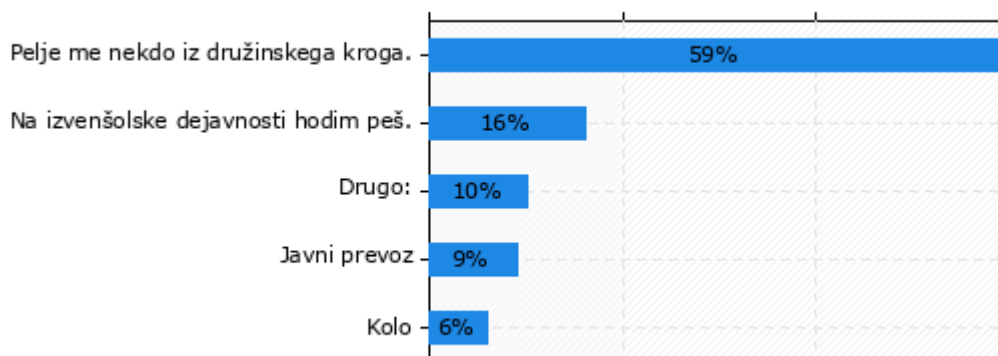
Graf 13: Koliko časa povprečno porabite za vožnjo v šolo?

Največji delež anketirancev (31 %) porabi za vožnjo v šolo manj kot 5 minut. 26 % anketirancev za vožnjo porabi 5 minut, 21 % anketirancev pa je odgovorilo, da se v šolo vozi 10 do 15 minut. 4 % učencev za vožnjo v šolo porabi med 15 in 20 minut, prav toliko jih za vožnjo porabi med 20 in 25 minut.

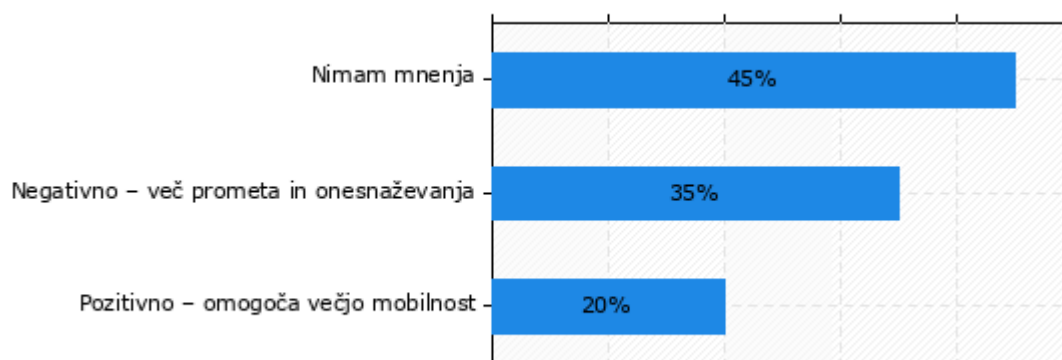
Graf 14: Koliko časa čakate po končanem pouku na prevoz domov?

Večina anketirancev (62 %) takoj po koncu pouka odide domov. Manjši delež (16 %) čaka na prevoz domov manj kot pol ure, 6 % anketirancev čaka več kot pol ure, 5 % pa več kot eno uro.

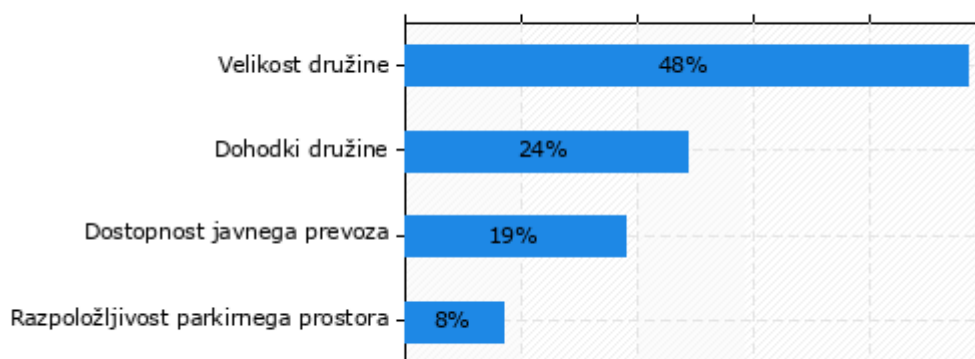
Graf 15: Kakšen način prevoza najpogosteje uporabljate za obšolske dejavnosti?

Iz ankete lahko ugotovimo, da večina anketirancev (59 %) za prevoz na obšolske dejavnosti uporablja prevoz, ki ga omogoči nekdo iz družinskega kroga. 16 % anketirancev hodi na obšolske dejavnosti peš, 10 % uporablja druge načine prevoza, 9 % uporablja javni prevoz, 6 % vprašanih pa uporablja kolo.

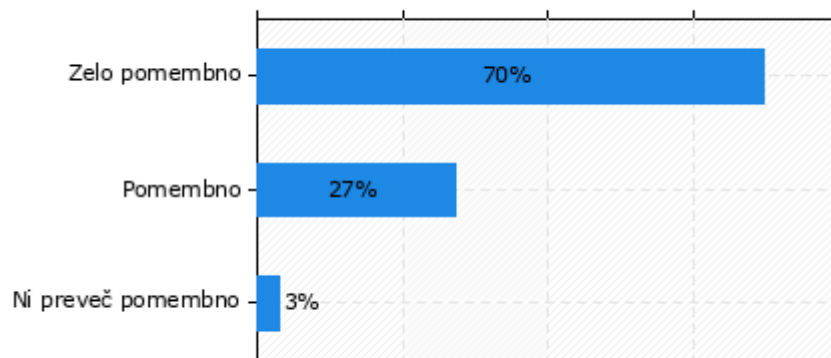
Graf 16: Število avtomobilov v gospodinjstvih se je v zadnjih letih povečalo. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Število avtomobilov v gospodinjstvih se je v zadnjih letih povečalo, o čemer skoraj polovica anketirancev (45 %) nima mnenja. 35 % jih ima o tem negativno mnenje, saj več vozil povzroča več prometa in posledično bolj onesnaženo okolje. 20 % anketirancev pa ima o povečanem številu avtomobilov v gospodinjstvih pozitivno mnenje, saj omogoča večjo mobilnost.

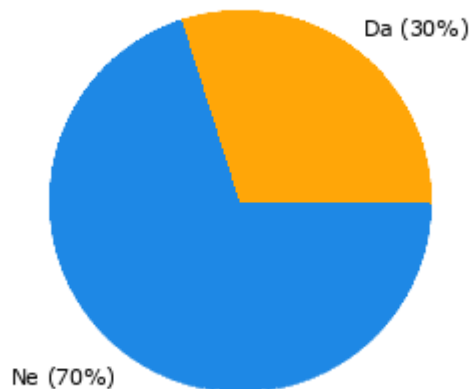
Graf 17: Kateri dejavnik najbolj vpliva na odločitev, koliko avtomobilov ima vaše gospodinjstvo?

Glavni dejavnik, ki vpliva na odločitev o številu avtomobilov v gospodinjstvu, je po mnenju 48 % anketirancev velikost družine, 24 % anketirancev pa meni, da na število avtomobilov najbolj vplivajo dohodki družine. Dostopnost javnega prevoza je za 19 % učencev najpomembnejši dejavnik za odločitev o številu avtomobilov v gospodinjstvu, razpoložljivost parkirnega prostora pa za 8 % anketirancev.

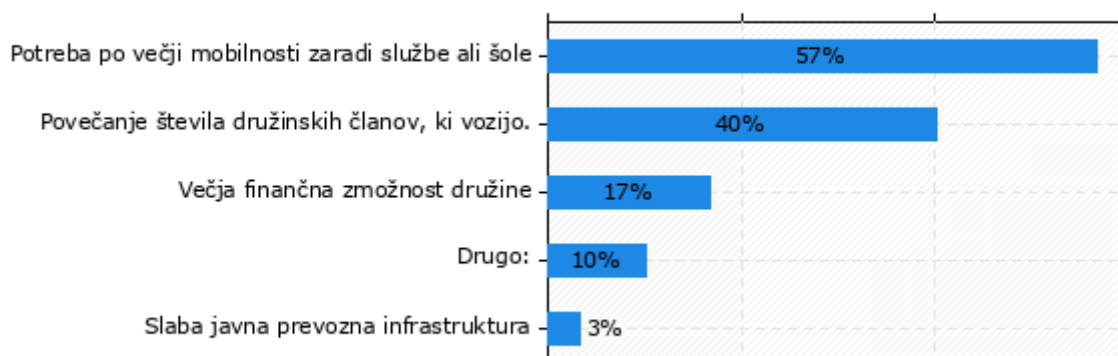
Graf 18: Kako pomembno je za vaše gospodinjstvo imeti avtomobil?

70 % učencev je odgovorilo, da je avtomobil za njihova gospodinjstva zelo pomemben. 27 % je odgovorilo, da je avtomobil pomemben. Le 3 % anketirancev meni, da za njihovo gospodinjstvo avtomobil ni preveč pomemben.

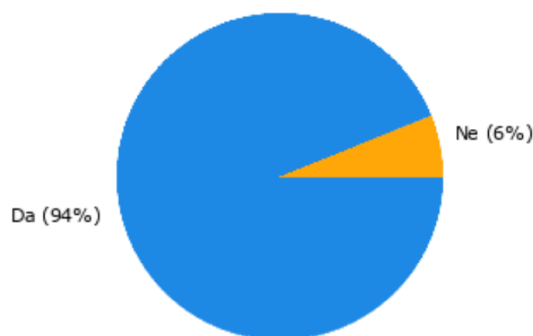
Graf 19: Ali se je število avtomobilov v vašem gospodinjstvu povečalo v zadnjih 5 letih?

Graf prikazuje, da je večina anketirancev (70 %) odgovorila, da se število avtomobilov v njihovem gospodinjstvu v zadnjih petih letih ni povečalo. 30 % anketirancev odgovarja, da se je število avtomobilov v njihovih gospodinjstvih povečalo.

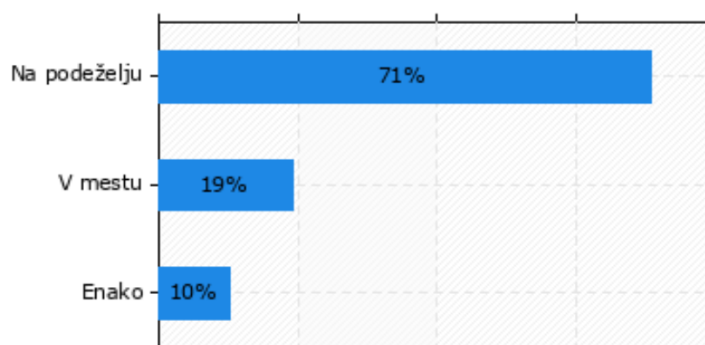
Graf 20: Kaj mislite, da je glavni razlog za to?

Po mnenju anketirancev je glavni razlog za povečanje števila avtomobilov v gospodinjstvih potreba po večji mobilnosti zaradi službe ali šole, kar je izbralo 57 % anketirancev. Drugi pomembni razlogi so povečanje števila družinskih članov, ki vozijo (40 %), in večja finančna zmožnost družine (17 %). Manjši delež anketirancev je kot razlog navedel druge dejavnike in slabo javno prevozno infrastrukturo.

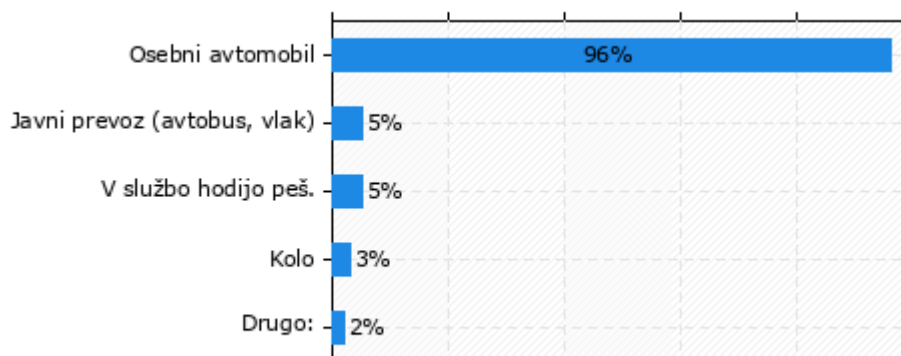
Graf 21: Ali imate pred hišo/stanovanjem vedno možnost brezplačnega parkiranja?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da večina anketirancev (94 %) pred svojim domom vedno najde brezplačno parkirno mesto.

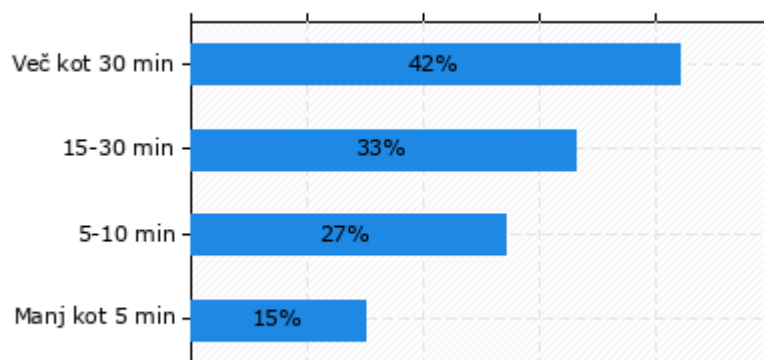
Graf 22: Kje po vašem mnenju obstaja več možnosti za parkiranje osebnega avtomobila?

Velika večina anketirancev (71 %) meni, da je na podeželju več možnosti za parkiranje, 19 % anketirancev pa je mnenja, da je v mestu več možnosti za parkiranje. 10 % učencev odgovarja, da je situacija podobna v obeh okoljih, kar pomeni, da nekateri mestni predeli morda še ponujajo dovolj parkirnih mest, primerljivih s podeželjem.

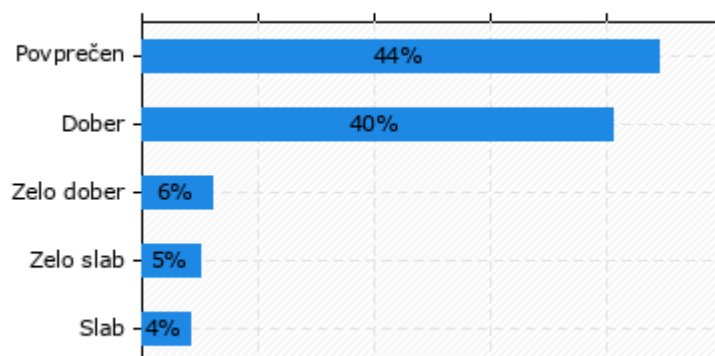
Graf 23: Katero prevozno sredstvo vaši starši uporabljajo za prevoz v službo?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da večina staršev (96 %) za prevoz v službo uporablja osebni avtomobil. Le 5 % jih uporablja javni prevoz ali v službo hodi peš. Manjši delež staršev za prevoz v službo uporablja kolo in druga prevozna sredstva.

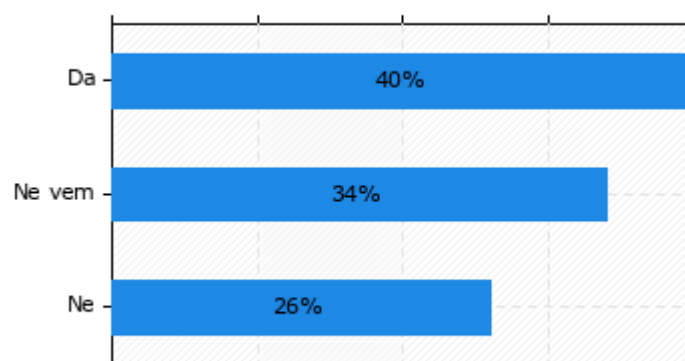
Graf 24: Koliko časa vaši starši povprečno porabijo za prevoz v službo?

42 % učencev odgovarja, da njihovi starši za prevoz v službo porabijo več kot 30 minut. 33 % staršev za prevoz porabi 15 do 30 minut, 27 % 5 do 10 minut, le 15 % staršev za prevoz v službo porabi manj kot 5 minut.

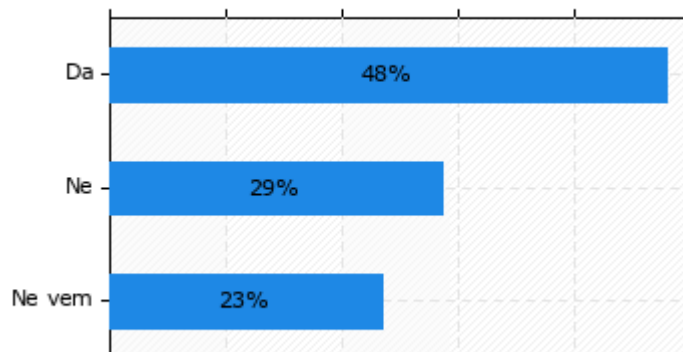
Graf 25: Kako ocenjujete javni prevoz v vašem kraju?

Večina anketirancev (44 %) meni, da je javni prevoz v njihovem kraju povprečen. 40 % jih ocenjuje, da je dober, medtem ko 6 % meni, da je zelo dober. Manjši delež (5 %) ocenjuje prevoz kot zelo slab, 4 % anketirancev pa meni, da je slab.

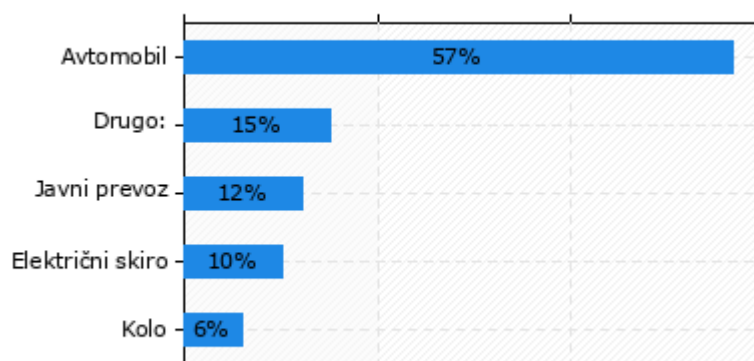
Graf 26: Ali menite, da bi izboljšanje javnega prevoza zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih?

40 % učencev meni, da bi izboljšanje javnega prevoza zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih. 34 % anketirancev ni bilo prepričanih, 26 % pa jih je odgovorilo, da izboljšanje javnega prevoza ne bi zmanjšalo števila avtomobilov v gospodinjstvih.

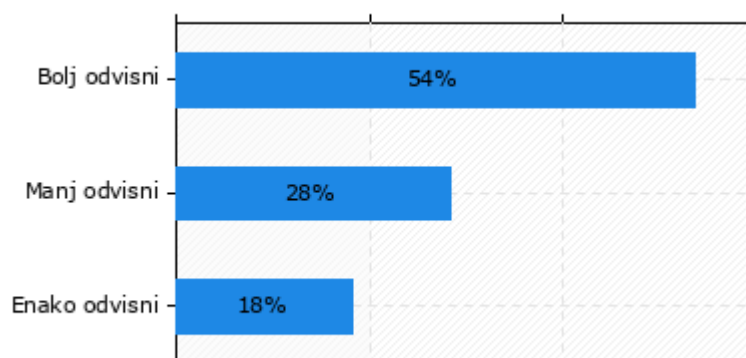
Graf 27: Ali bi si želeli, da bi bilo v vašem kraju več možnosti za javni prevoz?

Največji delež anketirancev (48 %) bi si želel več možnosti za javni prevoz v svojem kraju. 29 % anketirancev meni, da so obstoječe možnosti zadostne. 23 % anketirancev ni prepričanih, ali bi si želeli več možnosti za javni prevoz.

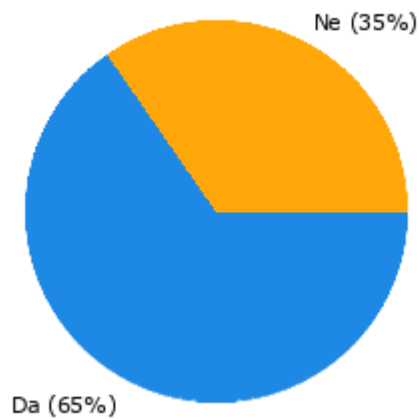
Graf 28: Katero prevozno sredstvo bi najraje uporabljali, če bi imeli možnost?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je 57 % anketirancev odgovorilo, da bi kot prevozno sredstvo najraje uporabljali avtomobil, 15 % anketirancev je izbralo druge možnosti, pri katerem sta bila najpogostejša odgovora, da bi hodili peš oziroma bi se vozili z motorjem. 12 % anketirancev bi najraje uporabljalo javni prevoz, 10 % anketirancev meni, da je električni skiro zanje najboljše prevozno sredstvo, 6 % anketirancev pa bi se najraje vozilo s kolesom.

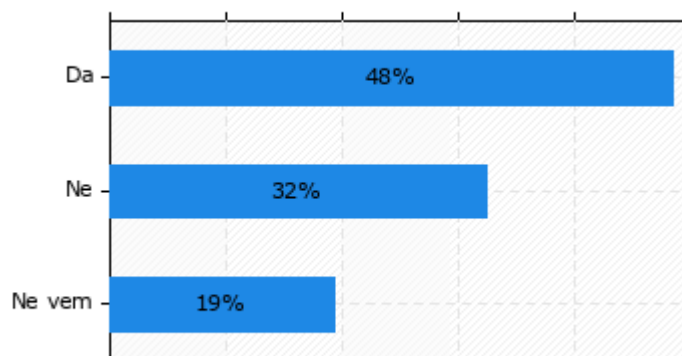
Graf 29: Ali menite, da so ljudje na podeželju bolj ali manj odvisni od avtomobilov kot ljudje v mestih?

Največji delež anketirancev (54 %) meni, da so ljudje na podeželju bolj odvisni od avtomobilov kot ljudje v mestih. 28 % anketirancev meni, da so manj odvisni, medtem ko 18 % anketirancev meni, da so enako odvisni.

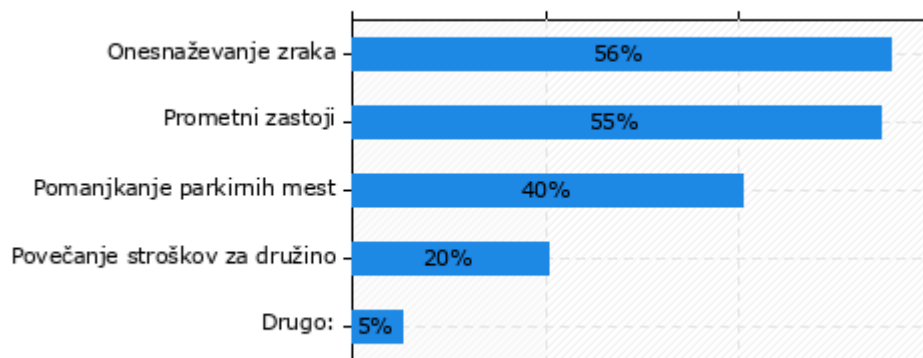
Graf 30: Ali se vam zdi promet v vašem kraju varen?

65 % anketirancev meni, da je promet v njihovem kraju varen, medtem ko 35 % anketirancev meni, da promet v kraju, kjer prebivajo, ni varen.

Graf 31: Ali menite, da promet vpliva na slabšo kakovost zraka v vašem kraju?

Sodeč po zgornjem grafu 48 % vprašanih meni, da promet vpliva na slabšo kakovost zraka v njihovem kraju, 32 % pa se s tem ne strinja. 19 % anketiranih ne ve, ali promet vpliva na slabšo kakovost zraka v njihovem kraju.

Graf 32: Kateri so po vašem mnenju največji problemi, povezani z naraščanjem števila avtomobilov?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da sta po mnenju vprašanih največja problema, povezana z naraščanjem števila avtomobilov, onesnaževanje zraka (56 %) in prometni zastoji (55 %). Pomanjkanje parkirnih mest predstavlja težavo za 40 % anketirancev, medtem ko 20 % anketirancev meni, da povečanje števila avtomobilov povzroča višje družinske stroške. 5 % anketirancev je za odgovor izbralo možnost drugo.

4. RAZPRAVA

Hipoteza 1: V zadnjih 5 letih se je število avtomobilov v gospodinjstvih povečalo.

Prvo hipotezo smo preverjali s pomočjo grafa št. 19. Iz grafa je razvidno, da je 70 % anketirancev odgovorilo, da se število avtomobilov v njihovem gospodinjstvu v zadnjih petih letih ni povečalo. 30 % anketirancev odgovarja, da se je število avtomobilov v njihovih gospodinjstvih povečalo. Na podlagi odgovorov vzorca anketirancev smo prvo hipotezo zavrnili.

Hipoteza 2: Vsa gospodinjstva imajo najmanj dva avtomobila.

Drugo hipotezo smo preverjali s pomočjo grafa št. 7. Iz grafa je razvidno, da je 56 % anketirancev odgovorilo, da imajo v gospodinjstvu dva avtomobila. 21 % učencev ima v gospodinjstvu en avtomobil. Pri 13 % anketirancev imajo tri avtomobile, 11 % anketirancev pa pravi, da imajo štiri ali več avtomobilov. Nihče ni odgovoril, da v gospodinjstvu nimajo avtomobila. Na podlagi odgovorov smo drugo hipotezo potrdili.

Hipoteza 3: Več možnosti javnega prevoza bi zmanjšalo število avtomobilov.

Tretjo hipotezo smo preverjali s pomočjo grafov št. 26, 27 in 28. Iz grafa št. 26 je razvidno, da večina anketirancev (44 %) meni, da je javni prevoz v njihovem kraju povprečen. Graf št. 27 pokaže, da 40 % učencev meni, da bi izboljšanje javnega prevoza zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih. Iz grafa št. 28 je razvidno, da bi si 48 % anketirancev želelo več možnosti za javni prevoz v svojem kraju. Na podlagi odgovorov smo tretjo hipotezo potrdili.

Hipoteza 4: Glavni razlog za določeno število avtomobilov v gospodinjstvu je število oseb.

Četrto hipotezo smo preverjali s pomočjo grafov št. 6, 7 in 17. Graf št. 6 pokaže, da živi 47 % anketirancev v gospodinjstvu s štirimi osebami, 20 % v gospodinjstvu s šestimi osebami ali več, 18 % v gospodinjstvu s petimi osebami, 13 % v gospodinjstvu s 3 osebami, le 2 % anketiranih učencev živi v gospodinjstvu z dvema osebama. Iz grafa št. 7 je razvidno, da je 56 % učencev odgovorilo, da imajo v gospodinjstvu dva avtomobila, 21 % učencev ima v gospodinjstvu en avtomobil, pri

13 % anketirancev imajo tri avtomobile, 11 % anketirancev pa pravi, da imajo štiri ali več avtomobilov. Iz grafa št. 17 je razvidno, da je po mnenju 48 % anketirancev glavni dejavnik, ki vpliva na odločitev o številu avtomobilov v gospodinjstvu, velikost družine. Na podlagi odgovorov smo četrto hipotezo potrdili.

Hipoteza 5: Na podeželju so bolj odvisni od avtomobilov kot v mestu.

Četrto hipotezo smo preverjali s pomočjo grafov št. 28 in 30. Iz grafa št. 30 je razvidno, da 54 % anketirancev meni, da so ljudje na podeželju bolj odvisni od avtomobilov kot ljudje v mestih. Graf št. 28 kaže, da si 48 % anketirancev, med katerimi so tudi učenci iz podeželskih območij, želi več možnosti za javni prevoz v svojem kraju, kar posledično pomeni, da so na teh območjih bolj odvisni od avtomobilov. Na podlagi odgovorov smo peto hipotezo potrdili.

5. SKLEPI IN ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi smo se spraševali o številu avtomobilov v gospodinjstvih in o dejavnikih, ki vplivajo na to. Najprej smo se lotili pregleda večinoma spletne literature. V teoretičnem delu naloge smo pisali o zgodovini in razvoju avtomobilizma, o vlogi avtomobila v gospodinjstvih, o razliki med mestnimi in podeželskimi področji in o trajnostni mobilnosti. V empiričnem delu smo s pomočjo anketiranja preverjali število avtomobilov v gospodinjstvih učencev, o pogostosti in namenu uporabe avtomobila, dostopnosti javnega prevoza in o vrstah prevoznih sredstev, ki jih učenci in njihove družine uporabljajo.

Pri analizi rezultatov smo bili najbolj pozorni na naše hipoteze in vprašanja, ki smo si jih zastavili na začetku. Ugotovili smo, da večina anketirancev živi v gospodinjstvih s štirimi osebami in da ima večina gospodinjstev dva osebna avtomobila. Skoraj vsi avtomobil uporabljajo večkrat dnevno, predvsem za vožnjo v službo, nakupovanje ter prosti čas. Manj kot polovica anketirancev uporablja avtomobil za prevoz v šolo, saj jih večina v šolo hodi peš. Ugotovili smo, da na število avtomobilov v gospodinjstvu najbolj vpliva število družinskih članov, ob čemer smo prvotno sklepali, da se bo število avtomobilov v večini gospodinjstev v zadnjih petih letih povečalo, vendar temu ni tako. Večina ocenjuje javni prevoz kot povprečen, pri čemer se strinjajo, da bi potrebovali več možnosti javnega prevoza, kar bi posledično zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih. Raziskava je prav tako pokazala, da so na podeželju bolj odvisni od avtomobilov. Večina anketirancev se strinja, da naraščanje števila avtomobilov vpliva na slabšo kakovost zraka in na onesnaževanje, prav tako pa se s tem povečujejo prometni zastoji.

Na podlagi raziskovalne naloge lahko zaključimo, da avtomobili ostajajo ključni del vsakdanjega življenja. Ugotovitve raziskave so pokazale, da bi optimizacija javnega prevoza prinesla številne koristi, kot so zmanjšanje prometnih zastojev, nižje emisije toplogrednih plinov, boljše kakovost zraka, povečan dostop do služb, izobraževalnih institucij in ostalih storitev, kar je še posebej pomembno za ranljive skupine. Čeprav učinkovit javni prevoz spodbuja trajnostno mobilnost in gospodinjstvom omogoča prihranke pri stroških prevoza, raziskava pokaže, da bi se anketiranci še vedno

najraje vozili z avtomobili, saj nudijo udobje in prilagodljivost. Vse to so razlogi, ki potrjujejo, da mora javni prevoz postati uporabnikom bolj dostopen in privlačen.

6. VIRI

Ali veš, da cestni promet v Sloveniji predstavlja več kot 25 % vseh emisij toplogrednih plinov?: <https://bb.si/blog/ali-ves-da-cestni-promet-v-sloveniji-predstavlja-vec-kot-25--vseh-emisij-toplogrednih-plinov/>, dostop 5. 2. 2025.

Baron Codelli in njegov benz: <https://www.amzs.si/motorevija/mobilnost/napoti/2019-01-23-baron-codelli-in-njegov-benz>, dostop 3. 2. 2025.

Fran: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=gospodinjstvo>, dostop 3. 2. 2025.

Koliko avtomobilov uporabljajo v slovenskih gospodinjstvih: <https://www.porabimanj.info/koliko-avtomobilov-uporabljajo-v-slovenskih-gospodinjstvih/>, dostop 4. 2. 2015.

Večina gospodinjstev v Sloveniji ima vsaj en avtomobil, kako je v Pomurju?: <https://sobotainfo.com/novica/lokalno/vecina-gospodinjstev-v-sloveniji-ima-vsaj-en-avtomobil-kako-je-v-pomurju/119319>, dostop 10. 2. 2025.

Zanimanje za nakup hibridnih in električnih vozil narašča: <https://www.nasstik.si/novice/podrobnosti-novice/zanimanje-za-nakup-hibridnih-in-elektricnih-vozil-narasca>, dostop 10. 2. 2025.

Podnebne spremembe in vloga standardov pri reševanju tega izziva: <https://www.zelenaslovenija.si/esg/podnebne-spremembe-in-vloga-standardov-pri-resevanju-tega-izziva-esg-192/>, dostop 15. 2. 2025.

Ključne prednosti trajnostne mobilnosti: <https://trajnostnamobilnost.si/kljucne-prednosti-trajnostne-mobilnosti/>, dostop 15. 2. 2025.

Trajnostna mobilnost: <https://www.gov.si/podrocja/promet-in-energetika/trajnostna-mobilnost/>, dostop 15. 2. 2025.

Raziskave energetske učinkovitosti Slovenije: <https://www.reus.si/>, dostop 9. 2. 2025.

Statistični pregled leta 2022: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10784>, dostop 13. 2. 2025.

Slika 1: prvi avtomobil (Benz Patent Motorwagen): https://sl.wikipedia.org/wiki/Benz_Patent_Motorwagen), dostop 5. 2. 2025.

Slika 2: mestni promet: <https://forbes.n1info.si/novice/avtomobili-v-eu-kje-jih-je-najvec-kje-vozijo-najsodobnejse-in-kje-najstarejse/>, dostop 6. 2. 2025.

Slika 3: podeželski promet: <https://unsplash.com/@stockbirken>, dostop 2. 2. 2025.

7. PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

0% 100%

ŠTEVILO AVTOMOBILOV V GOSPODINJSTVIH

Smo Pia, Tia in Iza, učenke 8. razreda Osnovne šole Hudinja. Letos smo se odločile za izdelavo raziskovalne naloge z naslovom Število avtomobilov v gospodinjstvih. Prosimo, da si vzamete pet minut časa in rešite našo anketo. Vsi odgovori so anonimni. Zahvaljujemo se vam za vaše odgovore.

Spol

- M
 Ž

Razred:

7.
 8.
 9.

Katero osnovno šolo obiskujete?

Živite v mestu ali na podeželju?

- V mestu
 Na podeželju

Ali živite v hiši ali bloku?

- Hiša
- Blok/večstanovanjska hiša
-

Koliko oseb živi v vašem gospodinjstvu?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 ali več
-

Koliko avtomobilov imate v vašem gospodinjstvu?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4 ali več
-

Katere vrste avtomobila/ov ima vaša družina?

Možnih je več odgovorov

- Osebni avtomobil
- Terenski avtomobil
- Enoprostorec
- Kombi
- Električni avtomobil
- Hibridni avtomobil
- Drugo
-

Kako pogosto vaša družina uporablja avtomobil?

- Enkrat dnevno
  - Večkrat dnevno
  - Enkrat tedensko
  - Manj pogosto
-

Za katere namene najpogosteje uporabljate avtomobil?

Možnih je več odgovorov

- Vožnja v službo
  - Vožnja v šolo
  - Nakupovanje
  - Prosti čas
  - Potovanja
  - Drugo:
-

Koliko časa na teden preživite v avtomobilu?

- 30 min
  - 1 uro
  - 2 uri
  - Drugo:
-

Katero prevozno sredstvo uporabljate za prevoz v šolo?

Možnih je več odgovorov

- Pripelje me nekdo iz družinskega kroga.
  - Javni prevoz (avtobus, vlak)
  - Kolo
  - Ga ne uporabljam, saj v šolo hodim peš.
  - Drugo:
-

Koliko časa povprečno porabite za vožnjo v šolo?

Manj kot 5 min

5 min

10 - 15 min

15 - 20 min

20 - 25 min

25 - 30 min

Drugo:

Koliko časa čakate po končanem pouku na prevoz domov?

Domov grem takoj po koncu pouka.

Manj kot pol ure

Več kot pol ure

Več kot eno uro

Več kot dve uri

Drugo:

Kakšen način prevoza najpogosteje uporabljate za izvenšolske dejavnosti?

Pelje me nekdo iz družinskega kroga.

Javni prevoz

Kolo

Na izvenšolske dejavnosti hodim peš.

Drugo:

Število avtomobilov v gospodinjstvih se je v zadnjih letih povečalo. Kakšno je vaše mnenje o tem?

- Pozitivno – omogoča večjo mobilnost
- Negativno – več prometa in onesnaževanja
- Nimam mnenja

Kateri dejavnik najbolj vpliva na odločitev, koliko avtomobilov ima vaše gospodinjstvo?

- Dostopnost javnega prevoza
- Razpoložljivost parkirnega prostora
- Dohodki družine
- Velikost družine

Kako pomembno je za vaše gospodinjstvo imeti avtomobil?

- Zelo pomembno
- Pomembno
- Ni preveč pomembno

Ali se je število avtomobilov v vašem gospodinjstvu povečalo v zadnjih 5 letih?

- Da
- Ne

Ali menite, da imajo gospodinjstva v mestu več ali manj avtomobilov kot gospodinjstva na podeželju?

- Več
- Manj
- Enako

Ali imate pred hišo/stanovanjem vedno možnost brezplačnega parkiranja?

- Da
  - Ne
-

Kje po vašem mnenju obstaja več možnosti za parkiranje osebnega avtomobila?

- Na podeželju
- V mestu
- Enako

Katero prevozno sredstvo vaši starši uporabljajo za prevoz v službo?

Možnih je več odgovorov

- Osebni avtomobil
- Javni prevoz (avtobus, vlak)
- Kolo
- V službo hodijo peš.
- Drugo:

Koliko časa vaši starši povprečno porabijo za prevoz v službo?

Možnih je več odgovorov

- Manj kot 5 min
- 5-10 min
- 15-30 min
- Več kot 30 min

Kako ocenjujete javni prevoz v vašem kraju?

- Zelo dober
- Dober
- Povprečen
- Slab
- Zelo slab

Ali menite, da bi izboljšanje javnega prevoza zmanjšalo število avtomobilov v gospodinjstvih?

- Da
  - Ne
  - Ne vem
-

Ali bi si želeli, da bi bilo v vašem kraju več možnosti za javni prevoz?

- Da
- Ne
- Ne vem
-

Katero prevozno sredstvo bi najraje uporabljali, če bi imeli možnost?

- Avtomobil
- Kolo
- Javni prevoz
- Električni skiro

Drugo:

Ali menite, da so ljudje na podeželju bolj ali manj odvisni od avtomobilov kot ljudje v mestih?

- Bolj odvisni
- Manj odvisni
- Enako odvisni
-

Ali se vam zdi promet v vašem kraju varen?

- Da
- Ne
-

Ali menite, da promet vpliva na slabšo kakovost zraka v vašem kraju?

- Da
- Ne
- Ne vem
-

Kateri so po vašem mnenju največji problemi, povezani z naraščanjem števila avtomobilov?

Možnih je več odgovorov

- Prometni zastoji
- Onesnaževanje zraka
- Pomanjkanje parkirnih mest
- Povečanje stroškov za družino

Drugo: